

Plaats gezocht!

Liturgiesuggesties:

Gezang 146 (in wisselzang)

Psalm 118: 9 en 10

1^e Schriftlezing: Mattheüs 1: 18-25

Gezang 125

2^e Schriftlezing: Lucas 2: 1-7

Gezang 139: 1 en 2

Na verkondiging: Zingende Gezegend 116: 1, 2 en 3

Gezang 118: 1 en 2

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Op het dorpsplein van Nazareth is het een hele drukte.

Midden op het plein staan een paar Romeinse soldaten.

Eén ervan leest een bevel voor:

‘Op last van de aanbidelijke keizer Augustus ... doet zijne majesteit de grootvorst koning Herodes ... het bevel uitgaan dat in het gehele rijk een ieder moet worden ingeschreven.

Daartoe dient een ieder zich onverwijld op reis te begeven naar de stad of het dorp waar zijn familie van oorsprong vandaan komt.’

De sfeer op het dorpsplein van Nazareth is op slag grimmig en geladen.

Ogen fonkelen van haat.

Gezichten vertonen één en al bitterheid en wraaklust.

Het is de zoveelste keer, dat zij, het volk van Abraham, tot op de bodem van hun ziel gekrenkt worden.

Als vee worden ze geteld.

Als exemplaren, waarvan de enige waarde is ... dat ze geld op kunnen brengen.

Sommigen maken zich los uit de menigte, om in één van de kleine straatjes van Nazareth te verdwijnen.

Het zijn de voorzichtigen, zij die zich altijd maar zoveel mogelijk op de achtergrond houden ... uit lijfsbehoud.

De karakterlozen, die het liever op een akkoordje gooien met de bezetter.

Ze willen niet het risico lopen dat hun natje en droogje in gevaar komt.

Anderen blijven hangen op het plein.

De luidruchtigheid en heftigheid waarmee ze spreken wordt met de minuut sterker.

‘Ik ga niet’, zegt er één.

‘Wat denkt die Augustus wel.

Dit is echt de druppel die de emmer doet overlopen.’

‘Ik ga ook niet’, roept een ander.

‘Terugvechten is de enige manier’, roept een derde.

‘Voor Mozes en de Thora!’, schreeuwt weer een ander.

En om zijn woorden kracht bij te zetten, zwaait hij met z'n gebedsriemen in de lucht.

Zo is het bevel van een keizer in Rome voldoende om het vuur van het Joodse nationalisme weer hoog te doen oplaaien.

*

'Hé Jozef, waar ga je heen?
Blijf nog even joh!
Bethlehem is het hè, waar jij vandaan komt?
Maar jij gáát toch zeker ook niet?
Word het niet eens tijd ... je bij het verzet aan te sluiten?
Jij, als afstammeling van het koningshuis van David?'
'Nee', zegt Jozef beslist.
'Ik doe niet mee!'
En hij draait zich om en loopt door.

Al vlug worden zijn gedachten helemaal in beslag genomen door wat de Romeinse soldaten zijn komen vertellen.
'Naar de stad van zijn familie?
Moet hij naar Bethlehem, met Maria?
Elk moment kan de baby komen.
En dan nú nog beginnen aan een tocht van vijf dagreizen?
En hoe moet het trouwens met het werk?
Midden in een flinke verbouwingsklus.
Dat zou minsten weken stil komen te liggen.
Als dat maar geen klanten gaat kosten!'

*

"En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus ..."
Heel het volk moet zich laten inschrijven.
De keizer wil wel eens weten over hoeveel burgers hij de baas is.
Een belastingmaatregel.
Keurig gedateerd, keurig geregeld:
"Deze inschrijving had voor het eerst plaats, toen Quirinius het bewind over Syrië voerde."

Ieder naar zijn eigen stad.
Naar de plaats waar zijn voorgeslacht/familie vandaan komt en waar men nog een stukje familiegrond bezit.
Heel het rijk van keizer Augustus komt in beweging.
Of je nu zwanger bent of niet ... de keizer houdt daar geen rekening mee.
'Mars, op reis.
Of je nu wilt of niet!'

*

"Ook Jozef trok op van Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judea, naar de stad van David, die Bethlehem heet, omdat hij uit het huis en het geslacht van David was, ..."

Jozef: Een koningszoon. Een prins.

Een berooide prins.

Want een paleis bezit hij niet.

Een timmermanswerkplaats, ergens in een achteraf dorpje in Galilea.

Hij moet met z'n handen in z'n eigen onderhoud voorzien.

Jozef: de dorps-timmerman van Nazareth.

Prins uit het vervallen koningshuis van David.

Hij gaat!

Op bevel van de keizer.

Van Nazareth in het noorden, naar Bethlehem in het zuiden.

Een reis van zo'n 150 kilometer.

"Om zich te laten inschrijven met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke zwanger was."

Ook Maria gaat mee naar Bethlehem.

Ze draagt het kerstkind onder haar hart.

Haar Koningskind.

Het goddelijk Kind.

Zoon van de Allerhoogste.

"En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou,

en zij baarde haar eerstgeboren zoon en wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg."

Geen plaats!

De baas van de herberg schudt zijn hoofd.

Vol is vol.

De mensen slapen al mannetje aan mannetje op de zakken stro.

't Is druk in Bethlehem in Efratha.

De herbergier doet goede zaken.

Dankzij een keizer, ver weg in Rome.

Nee, geen plaats!

Hij ziet wel aan Maria, dat ze hoogzwanger is.

Een bevalling tussen al die gasten in zijn herberg...?

'Verderop, daar is een stal.

De herders zijn toch met hun schapen in het veld.

Daar is het rustig.

Zoek daar maar een plekje.'

En in een stal brengt Maria haar eerstgeboren zoon ter wereld.

Ergens achteraf.

Verborgen voor nieuwsgierige mensen-ogen.

In alle rust en stilte.

De geboorte van de Zoon van God.

Zo werkt God.

In het verborgene.

Zonder pracht en praal.

Ja, als het aan ons gelegen had, dan hadden wij de Here Jezus in een prachtig paleis geboren laten worden:
In Jeruzalem, of in Rome misschien.
God kiest een andere weg, een andere plaats.
Een stal. In Bethlehem.
Dáár maakt God plaats voor het geschenk van zijn liefde.

*

"En zij wikkelde Hem in doeken ..."
Zoals iedere moeder dat in die tijd deed.
De armpjes en beentjes stijf tegen het lichaam.
Dan doeken erom ter bescherming tegen insecten en ander ongedierte.
Zo'n kindje moet trouwens toch wat om het lijfje hebben?
"En zij wikkelde Hem in doeken ..."
Mag ik vanmorgen, broeders en zusters, jongens en meisjes, een lijn trekken naar een ander feest: het paasfeest?
Op de paasmorgen liggen de doeken waarin Jezus was gewikkeld ... als een stille getuige dat Gods Zoon op aarde geweest is.
Die doeken vertellen dat Gods Zoon op aarde ... mens is geworden, als mens heeft geleefd, gestorven is, begraven is, ... maar na zijn opstanding uit de dood zijn die menselijke doeken niet meer nodig.
Dan legt Jezus alles af: alles wat menselijk is en wat Hem aan deze aarde bindt.
Dan keert Hij terug naar zijn Vader in de hemel.

"En zij wikkelde Hem in doeken ..."
De doeken van zijn mens-zijn.
Ach, wat stelt zo'n klein mensenkindje eigenlijk voor.
Hulpeloos klein en teer.
Afhankelijk - in alle opzichten - van zijn vader en zijn moeder.
En toch ...
Dit kind, in doeken gewikkeld, is het teken, dat God aan mensen geeft.
Het kind in de doeken ... doet ons uit de doeken, ... dat God nog steeds deze wereld liefheeft.
Dat God van mensen houdt.

Dit kind is het zichtbare en tastbare bewijs van Gods liefde.
Die liefde zoekt ... een plaats.
Een plaats in uw, in jouw en in mijn hart.
Dit Kind is immers de Heiland der wereld, de Koning, in Wie het Koninkrijk van God op aarde is gekomen.
De Vredevorst.
Jezus Christus, mijn Verlosser en mijn Redder.

In Hem maakt God een nieuw begin met deze wereld.
God maakt Zichzelf een plaats.

*

"En zij legde Hem in een kribbe ..."

In een kribbe.

Een voerbak voor de dieren.

Uitgehouden in de rots.

't Is net een doodskistje, waar Maria en Jozef hun kindje inleggen: een grafje.

En dat is het ook.

Want, broeders en zusters, jongens en meisjes, de Zoon van God is naar de aarde gekomen om ... te sterven.

De Here Jezus werd geboren ... om dood te gaan.

Dat is de bittere boodschap van het kerstfeest.

Er was immers voor Hem op deze aarde geen plaats!

In deze tijd van kerstkaarten is er één kaart die veel indruk op mij maakte.

Een stal, als een grot, met daarboven - nu eens niet een ster - maar een kruis!

Ziet u het voor u?

Zie jij het?

Een kruis boven de plaats waar Gods Zoon ter wereld kwam.

Dat is de harde werkelijkheid van het kerstfeest.

Wij hebben van het kerstfeest ... een feest van sfeer en romantiek gemaakt.

Van gezelligheid.

Lekker eten en drinken.

En volgens de krantenberichten hebben we daar dit jaar weer extra voor in de portemonnee getast.

De guldens moeten immers op!

Maar toch ... in deze wereld van ons ... geeft God het kostbaarste geschenk, dat Hij kan geven:

Zijn Zoon, zijn liefde, zijn leven.

Het Kind in de kribbe, hangt straks - als Koning van de voerbak - aan een ruwhouten kruis.

Het móest eerst kerstfeest worden, voordat we straks het paasfeest kunnen vieren:

Het feest van de overwinning op de dood, en de verzoening van onze schuld en zonde ... begint bij God ... door dit Kind ... liggend in een kribbe.

*

Kunt u het zich, broeders en zusters, jongens en meisjes, voorstellen?

Dit Kind in de voerbak ... de Heiland der wereld?

Jezus Christus is zowel de Zoon van God als de Zoon van Maria, een mens.

Dat laatste moeten we ons maar heel concreet indenken.

Als baby lag Hij de trappelen met zijn voetjes en te graaien met zijn handjes.

Hij huilde als Hij honger had en dronk bij zijn moeder.

Toen Hij groter werd, kroop Hij in het huisje van Jozef en Maria over de grond.

Hij werd vies en vuil.

Maria moest Hem wassen en zijn neus afvegen.

Hij leerde lopen en klauteren en praten.

Maria en Jozef hebben gelachen om zijn kromme woorden en zinnen.

Hij huilde van de pijn als Hij zijn hoofd stootte.
Hij kreeg blauwe plekken en schrammen op zijn armen en benen als Hij viel.

Een kleuter wordt ... een puber en ... een volwassen man..
Jezus is nooit getrouwd geweest.
Zijn opdracht en zijn positie lieten dat niet toe.
Jezus kon moe worden, verdriet hebben, bang zijn.
Hij was zó echt mens, dat Hij kon sterven.
Maar tegelijk was Hij ook de Zoon van God.
Dat geeft alles van Jezus' leven ... een extra dimensie.
Om ons te kunnen redden, moest de Zoon van God dergelijke dingen ondergaan.

Het Kind is de voerbak ... is God èn mens!
Het is belangrijk, broeders en zusters, jongens en meisjes, beide kanten goed vast te houden.
Want zou dit Kind niet Gods beloofde Redder zijn geweest ... dan zou er geen verlossing voor ons geweest zijn.
Dan zouden wij gevangenen, slaven van de satan en de zonde zijn gebleven.

Want wij kunnen onszelf niet verlossen.
Zonder Gods Zoon - die mens werd - blijven wij gevangen in onze eigen wereldjes, ... omringd door de machten die het leven buiten Christus beheersen.

Alleen de Zoon van God, de Here Jezus, het Kind van de voerbak ... kan de muren van die gevangenis doorbreken en ons bevrijden van alles wat ons gevangen houdt.
Daarom werd de Zoon van God ... mens!
Hij kwam naar deze wereld ... om te bevrijden, om te redden, om ... zalig te maken.
God Zelf neemt daartoe het initiatief.
Hij maakt plaats ... voor zijn Zoon.
In Bethlehem, in een stal, in een kribbe ...
"omdat voor hen geen plaats was in de herberg."

*

Geen plaats!
Ja, want in Bethlehem ging de deur op de knip.
De deur van het Jodendom.
Jezus' eigen volksgenoten zeiden nee tegen de Kind van de voerbak.
Ze zeiden nee tegen de gaven, die Hij vanuit de hemel met Zich meebracht:
vergeving en eeuwig leven!

Daar ligt Hij dan, op kerstmorgen op de stoep van Israël.
Met de mooiste cadeaus, die je maar kunt bedenken.
Waarom accepteren de Joden Jezus niet?
Trouwens, ... waarom wijzen wij Jezus de deur?
Want, broeders en zusters, jongens en meisjes, laten we goed bedenken, ... niet alleen Israël, maar alle volken der wereld hebben Hem een plaats geweigerd.
Geen plaats gegeven.
Toen niet en nú niet.

Door blindheid en ongelooft.

Herodes, koning van Israël, kon het Kind van de voerbak niet verdragen.
Dat Kind was hem te lastig.
Het wilde hem van zijn troon stoten.

Maar wij?
Willen wij onze troon afstaan aan dit Kind?
Willen wij dan Jezus ... Koning laten zijn in ons leven?
Vanuit onszelf, broeders en zusters, jongens en meisjes, zijn we ... eigenzinnig,
vijandig tegenover dit Kind.
Weigeren wij het een plaats te geven.
En als er geen plaats is in onze herberg,
dan sturen ook wij Jezus door naar de stal ...
en tenslotte aan het kruis.
Dáár sterft het Kind van de voerbak, ...
tot verzoening van al onze zonden.

Maar na zijn dood ... staat Hij weer op.
Als Koning van de wereld.
En gaat Hij terug naar de hemel ... om daar voor allen, die Hem wél een plaats
hebben gegeven in hun herberg, een plaats te bereiden in het huis van de Vader.

*

Broeders en zusters, jongens en meisjes, geen plaats!
Geen plaats in uw en jouw en mijn herberg ... dan ook geen plaats in de hemel.
Wie het geschenk van Gods liefde voor de deur laat staan, vindt straks een gesloten
deur bij God.
Zo scherp is het kerstevangelie ook.

En toch ... dat is het verrassende:
waar geen plaats is, maakt God - door zijn Woord en Geest - plaats.
De meest vastgeroeste grendels worden door zijn liefde ... stuk gemaakt.
Daarom gaan gelukkig nog velen op het Kerstfeest op zoek naar het Kind van de
voerbak.
Vanaf het moment dat de hemel leegstroomt van engelen,
stromen de velden van Efratha leeg van de herders.
Zij gaan op zoek naar het Kerstkind.
En ook de wijzen maken zich in het Oosten op om het Kind te zoeken.
Het wordt een machtige stoet, totdat het een niet te tellen menigte worden zal.
Mensen gaan op zoek.
De eeuwen door.
Uit alle streken en landen.
Op zoek naar het Kind van Bethlehem.
Het geschenk van de liefde van God.
Echte liefde laat zich niet afschepen.
Echte liefde straalt als een helder licht.
Daar heeft de duisternis geen greep op.

*

Broeders en zusters, jongens en meisjes, want dunkt u?
Zou God ook vandaag zijn liefde nog kwijt kunnen?
Aan een wereld ... verloren in schuld?
Uw wereld, en die van jou en van mij?

Ik las eens het verhaal over een kerstavond in een strafgevangenis ... ergens in Engeland.

Daar zitten ze allemaal bij elkaar, allemaal veroordeelden, allemaal mensen die zichzelf buiten de gemeenschap hebben geplaatst.

Op die avond is ook de dochter van de gevangenisdirecteur aanwezig ... met haar baby.

Haar man moet die avond werken en ze heeft geen oppas kunnen krijgen en daarom heeft ze hem maar meegenomen.

Op een gegeven moment moet ze even opstaan om te helpen bij het uitdelen van wat lekkers.

Even ... een moment aarzelt ze ... maar dan, spontaan en met een glimlach ... geeft ze haar kind aan één van de mannen achter haar:

Een berucht misdadiger, die tot levenslang veroordeeld is.

En daar zit hij dan ineens, wat onhandig en bedremmeld, met dat kleine kind op zijn knieën.

Toen de gevangenispredikant de week erop nog eens navroeg over die samenkomst op kerstavond ... hoorde hij dat dit de meeste indruk gemaakt had.

"Dat zullen wij nooit vergeten, dominee, dat die jonge vrouw ons haar kindje toevertrouwde."

Zullen wij het dan, broeders en zusters, jongens en meisjes, nooit en te nimmer vergeten dat ... God ... zijn Kind ... aan ons heeft willen toevertrouwen?

Dat kind vraagt een plaats ... in onze herberg, in ons leven, in ons hart.

Hij staat aan de deur en Hij klopt.

Hebt u, heb jij Hem al een plaats bereid?

Het kan nog.

Vandaag.

Op het kerstfeest.

Het feest van de geboorte van de Liefde van God.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 25 december 2001

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !